

CƠ QUAN THAM MƯU, GIÚP VIỆC CHUNG KHỎI MẶT TRẬN TỔ QUỐC VÀ CÁC TỔ CHỨC CHÍNH TRỊ - XÃ HỘI CẤP HUYỆN Nhìn từ thực tiễn

YÊN THÚY

Cơ quan tham mưu, giúp việc chung khối mặt trận Tổ quốc (MTTQ) Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội cấp huyện là một trong những mô hình thiết thực để cụ thể hóa các chủ trương, nghị quyết của Đảng về đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả. Thời gian qua, mô hình này được thực hiện thí điểm ở nhiều địa phương đã cho thấy hiệu quả tích cực, đồng thời cũng đặt ra một số vấn đề cần tháo gỡ.

Từ thực tiễn thí điểm

Quảng Ninh là tỉnh đi đầu trong việc triển khai thực hiện thí điểm mô hình Cơ quan chuyên trách tham mưu, giúp việc chung khối MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội cấp huyện (gọi tắt là Cơ quan Khối). Cơ quan Khối có chức năng là cơ quan chuyên trách tham mưu, giúp việc chung cho khối, mà trực tiếp, thường xuyên là Ban Thường trực Ủy ban MTTQ, BTV các tổ chức chính trị - xã hội cấp huyện để lãnh đạo, chỉ đạo triển khai các hoạt động của từng tổ chức; đồng thời là cơ quan chuyên môn, nghiệp vụ về công tác MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội theo quy định của pháp luật và điều lệ của mỗi tổ chức, không hạn chế vai trò, vị trí, tính chất độc lập của các tổ chức; bảo đảm sự phối hợp, thống nhất, tiết kiệm nguồn lực và ngân sách.

Với quy chế phối hợp hoạt động theo nguyên tắc “9 chung, 14 chia”, mô hình Cơ quan Khối ở 13/13 huyện, thị xã, thành phố của tỉnh Quảng Ninh đã hoạt động thông suốt từ năm 2015 cho đến nay. Qua hơn 6 năm thực hiện, mô hình Cơ quan Khối đã khẳng định những kết quả rõ nét, nhất là trong xây dựng,

sắp xếp tổ chức bộ máy tinh gọn nhưng đủ mạnh, tập trung chức năng, chia sẻ nhiệm vụ, khắc phục sự chồng chéo, chồng chéo, tinh giản biên chế. Tính đến 30-6-2021, số cán bộ công chức Cơ quan Khối toàn tỉnh Quảng Ninh còn 278 người, giảm 72 người so với khi mới thành lập, trong đó giảm 29 cấp phó của MTTQ, các tổ chức chính trị - xã hội.

Sau khi Nghị quyết số 18-NQ/TW ngày 25-10-2017 của BCH Trung ương (khóa XII) ban hành, học tập mô hình của Quảng Ninh, nhiều địa phương đã mạnh dạn triển khai thực hiện thí điểm. Có nơi thực hiện trên phạm vi toàn tỉnh như Bình Phước (11/11), Yên Bái (9/9), Bắc Kạn (8/8), Quảng Bình (8/8); có nơi thực hiện thí điểm ở một hoặc một số huyện như: Tuyên Quang (3), Lâm Đồng (3), Ninh Bình (1), Hải Phòng (1), Lạng Sơn (1), Bình Thuận (1)... Riêng Quảng Ngãi thí điểm mô hình Cơ quan Khối ở 2 huyện Bình Sơn, Lý Sơn nhưng trong quá trình thực hiện gặp nhiều vướng mắc nên đã giải thể, chấm dứt hoạt động.

Do đây là mô hình mới, chưa có tiền lệ, chưa có hướng dẫn cụ thể từ Trung ương nên dù chung mục tiêu nhưng mô hình Cơ quan

tham mưu, giúp việc chung khối MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội cấp huyện được thực hiện ở mỗi nơi mỗi khác, về cả tên gọi lẫn cơ cấu tổ chức, cùng với đó là những ưu điểm và hạn chế tương ứng. Có thể khái quát thành 2 mô hình sau:

Cơ quan chuyên trách tham mưu, giúp việc chung khối MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội cấp huyện

Giống như tên gọi và cơ cấu tổ chức của mô hình Cơ quan Khối ở Quảng Ninh, nhiều địa phương cũng thí điểm thực hiện theo mô hình này. Từ ngày 1-7-2018, Yên Bái thí điểm thành lập Cơ quan tham mưu, giúp việc chung khối MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội ở 9/9 huyện, thị xã, thành phố. Lãnh đạo cơ quan có 7 đồng chí, gồm 1 thủ trưởng (là đồng chí Ủy viên BTV, Trưởng Ban Dân vận cấp ủy kiêm Chủ tịch Ủy ban MTTQ cấp huyện) và 6 phó thủ trưởng (là trưởng các tổ chức chính trị - xã hội và đồng chí Phó Chủ tịch Thường trực Ủy ban MTTQ cấp huyện). Bộ phận tham mưu, giúp việc gồm 3 tiểu ban với 10-12 biên chế.

Cùng mô hình, khác tên gọi, Tuyên Quang thành lập Cơ quan tham mưu, giúp việc chung khối MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội cấp huyện với tên gọi Cơ quan Khối dân. Tháng 11-2018, Cơ quan Khối dân được thực hiện thí điểm ở 2 huyện Yên Sơn, Na Hang và triển khai thêm ở TP. Tuyên Quang từ tháng 2-2019. Việc thực hiện thí điểm mô hình Cơ quan Khối dân ở Tuyên Quang đã ghi nhận kết quả tích cực, không chỉ giúp giảm đầu mối, biên chế; giảm số lượng các cuộc họp, các lớp bồi dưỡng, tập huấn, kiểm tra, giám sát... mà còn tiết kiệm thời gian, nguồn lực, kinh phí hoạt động, giảm sự chồng chéo, trùng lặp trong hoạt động của từng cơ quan.

Lâm Đồng chọn 3 huyện Đa Huoai, Đa Tềh và Lâm Hà thực hiện thí điểm mô hình Cơ quan Khối nhằm cụ thể hoá việc đổi mới nội

dung, phương thức hoạt động của MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội cấp huyện. Khi thực hiện nhiệm vụ chung của Cơ quan Khối, toàn thể cán bộ, công chức thực hiện nhiệm vụ được phân công ở 1 trong 4 ban và chịu sự điều hành của trưởng khối; trưởng, phó ban và thực hiện nhiệm vụ của tổ chức mình.

Ninh Bình thực hiện thí điểm mô hình Cơ quan Khối ở 1 đơn vị là huyện Hoa Lư (hoạt động từ tháng 1-2019). Hải Phòng thí điểm ở quận Dương Kinh (từ tháng 11-2018). Bình Thuận thí điểm thành lập Cơ quan Khối Dân vận, Mặt trận và các tổ chức chính trị - xã hội huyện Phú Quý (hoạt động từ tháng 1-2019)...

Việc thành lập Cơ quan chuyên trách tham mưu, giúp việc chung khối MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội ở cấp huyện đã tăng cường hơn sự lãnh đạo của cấp ủy đối với MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội, vai trò lãnh đạo và chất lượng hoạt động của tổ chức đảng trong các tổ chức được nâng lên. Vừa tập trung được các nguồn lực (nhân lực, tài chính, cơ sở vật chất...), vừa tạo sự linh hoạt trong triển khai nhiệm vụ chính trị của từng tổ chức; chất lượng, hiệu quả công tác tham mưu, giúp việc nói riêng và hoạt động của MTTQ, các tổ chức chính trị - xã hội nói chung được nâng lên. Có thể nói, mô hình Cơ quan Khối cấp huyện là một trong những dấu ấn của các địa phương trong triển khai cụ thể hóa Nghị quyết số 18-NQ/TW của Trung ương.

Tuy nhiên, quá trình triển khai cũng cho thấy những khó khăn, vướng mắc, hạn chế, bất cập của mô hình, như: Công tác lãnh đạo, chỉ đạo, mối quan hệ công tác với cơ quan, tổ chức liên quan còn lúng túng, chưa có sự đồng bộ, liên thông, thống nhất giữa các địa phương trong thực hiện. Cán bộ, công chức trong Cơ quan Khối chưa kịp thích nghi với cơ chế hoạt động mới nên có ảnh hưởng nhất định tới chất lượng và hiệu quả công tác. Công tác quản lý, phân bổ, sử dụng ngân sách cho các hoạt động

chung gặp khó khăn bởi kinh phí của MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội do ngân sách huyện cấp, trong khi kinh phí hoạt động của Liên đoàn Lao động huyện do ngành dọc cấp trên phân bổ. Các tổ chức chính trị - xã hội có các hoạt động chuyên biệt theo luật và điều lệ riêng, tính chất công việc khác nhau dẫn tới việc sử dụng ngân sách cho các hoạt động của các tổ chức cũng khác nhau. Một số văn bản chỉ đạo của cấp ủy, các cơ quan của huyện và ngành dọc cấp trên cùng một nội dung nhưng lại chỉ đạo riêng từng cơ quan, do đó mỗi tổ chức phải tự xây dựng báo cáo riêng để báo cáo với huyện và ngành dọc cấp trên.

Mô hình Văn phòng phục vụ chung khối MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội cấp huyện

Từ tháng 9-2018, **Quảng Bình** triển khai mô hình Văn phòng phục vụ chung khối MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội cấp huyện ở 8/8 đơn vị cấp huyện. Theo đó, Văn phòng phục vụ chung khối MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội cấp huyện do BTV cấp ủy cấp huyện thành lập, có biên chế 5-6 người, thực hiện nhiệm vụ hành chính, phục vụ; bao gồm các chức danh: Kế toán, văn thư - lưu trữ, thủ quỹ, phục vụ, lái xe, bảo vệ. Bộ phận Văn phòng phục vụ chung là đầu mối giúp việc Thường trực Ủy ban MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội cấp huyện, do Thường trực Ủy ban MTTQ huyện điều hành; giao Chủ tịch Ủy ban MTTQ huyện làm thủ trưởng cơ quan và chủ tài khoản của khối. Đối với biên chế của Liên đoàn Lao động cấp huyện thuộc Liên đoàn Lao động tỉnh quản lý, thống nhất giao cho cấp ủy cấp huyện quản lý để thực hiện mô hình Văn phòng phục vụ chung khối MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội cấp huyện.

Tỉnh **Bình Phước** thành lập Văn phòng Các cơ quan khối mặt trận, đoàn thể và các hội đặc thù tại 3 huyện, thành phố (Đông Xoài, Đồng Phú, Bù Đăng) và Văn phòng chung khối mặt

trận, đoàn thể tại 8 huyện, thị xã. Tháng 10-2018, **Bắc Kạn** cũng ban hành Đề án số 12-ĐA/TU của BTV Tỉnh ủy về việc sắp xếp bộ phận cán bộ tham mưu, giúp việc chung khối MTTQ, các tổ chức chính trị - xã hội cấp huyện. Thực hiện Đề án 12, 100% huyện, thành phố trong tỉnh thành lập Văn phòng chung khối MTTQ, các tổ chức chính trị - xã hội cấp huyện; phân công lãnh đạo phụ trách, hoạt động từ tháng 1-2019; ban hành Quy chế hoạt động của Văn phòng chung theo hướng dẫn quy chế mẫu của Ban Dân vận Tỉnh ủy. Sau thời gian hoạt động, mô hình Văn phòng chung cho thấy hiệu quả tương đối rõ, đạt được một phần của từng mục tiêu mà Đề án đề ra.

Mô hình Văn phòng phục vụ chung khối MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội cấp huyện cho thấy hiệu quả bước đầu. Hoạt động hành chính toàn khối chất lượng, hiệu quả hơn, trong đó công tác văn thư - lưu trữ và kế toán chung đã được chuyên môn hóa, đúng quy định, tránh tình trạng bố trí công chức kiêm nhiệm vị trí việc làm không phù hợp với trình độ nghiệp vụ chuyên môn. Sự phối hợp của MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội cấp huyện chặt chẽ, thống nhất hơn, tiết kiệm nguồn lực, tiết kiệm biên chế, hạn chế sự chòng chẹo trong hoạt động. Bộ phận văn phòng chung cơ bản thực hiện tốt chức năng giúp việc cho Ủy ban MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội cấp huyện mà trực tiếp, thường xuyên là Thường trực Ủy ban MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội trong tổ chức, điều hành công việc lãnh đạo, chỉ đạo, phối hợp hoạt động của các cơ quan trong khối.

Tuy nhiên, là mô hình mới nên việc tổ chức, vận hành hoạt động của Văn phòng chung trong việc tham mưu, giúp việc chung còn nhiều lúng túng. Nguyên tắc, tổ chức bộ máy, biên chế của MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội có tính độc lập và đặc thù riêng nên

(Xem tiếp trang 21)